

KÉSIK A RENDŐRSÉG ÁTALAKÍTÁSA

Helyi kezelés

Bár a tavalyi választási kampányban a közbiztonság javításának ígérete előkelő helyen szerepelt, átfogó reform egyelőre nem készül. Pluszpénzek legfeljebb helyi forrásokból érkehetnek.

Magyarországon nem működik önkormányzati rendőrség, a szervezet teljes mértékben állami fennhatóság alatt áll. Az új kormány közbiztonsági stratégiájának nem is része, hogy ilyet alakítson ki, de ha egy helyi vagy kerületi kapitányság javítani akar a gyakorta siralmas munkakörülményeken, jobbra csak az önkormányzatra számíthat.

Itt van például egy eset Budapest VIII. kerületéből. Az ottani rendőrkapitányság tavaly ősszel hiába kapott új nyomtatót, nem tudta használni, mert nem volt kompatibilis a számítógépein futó, 13 évvel ezelőtti operációs rendszerrel. E valójában messzire vezető, hiszen az informatikai eszközpark általános elavultságáról árulkodó problémát a rendőrség saját erőforrásból képtelen lett volna megoldani. „Felvettem a kapcsolatot az önkormányzattal, s megállapodtunk egy 5 millió forintos beszerzésben, így jutottunk 50 számítógéphez, továbbá fényképezőgéphez és videokamerához. Ezek a napi működéshez elengedhetetlenek” – idézi fel ifj. Salgó László, kerületi rendőrkapitány.

HELYBŐL FIZETNEK. A közbiztonságjavításában máshol is rendre központi szerep jut a helyi hatalomnak (*kapcsolódó vidéki riportunkat lásd a 28-29. oldalon*). Mára az utcákat pásztázó térfigyelők kiépítésének és fenntartásának finanszírozása is gyakorlatilag önkormányzati feladattá vált. Egy nagyobb budapesti kerületben – 100 feletti kihelyezett kamerával számolva – ennek költsége évi 150 millió forintra rúg. Ezen eszközöknek pedig fontos szerepük van a bűnözés csökkentésében, illetve kiszorításában, hiszen a kamerák sokszor csak azt érik el, hogy máshová költöznek a drogot árusítók, a prostituáltak. A

IFJ. SALGÓ LÁSZLÓ, KERÜLETI RENDŐRKAPITÁNY

Önkormányzati segítséggel élnek túl.

Bűn és bűnhődés

REGISZTRÁLT BŰNESEK SZÁMA

FELDERÍTÉSI ARÁNY

Forrás: Belügyminisztérium

helyiek nyugalmát mindenesetre növeli a kamerarendszer, még akkor is, ha a jogvédők inkább más megoldást keresnének (*Szabad belátással – Figyelő, 2009/28. szám*).

A közterületi térfigyelő képeit csak rendőrök felügyelhetik, ami a nettó 90 ezer forintos kezdő rendőri fizetés legkézenfekvőbb kiegészítési módja. Térfigyelésért egyébként bruttó 1000 és 1800 forint közötti órabér járhat. Holló Sándor, Győr egykori rendőrkapitánya is a módszer hatékonyságát dicséri. „Minél több kamera figyeli a közterületet, s minél több rendőrt látnak az utcán, annál nagyobb lesz a biztonságérzet” – osztja meg tapasztalatát a ma már biztonsági céget üzemeltető volt főrendőr. Holló annyira hisz a „több rendőrt az utcára” megoldásban, hogy annak idején a szervezet hivatásos állományú tagjait, akik irodai munkát láttak el, arra kérte: ha a városban közlekednek, mindenképpen öltsenek megkülönböztető „police” feliratú mellényt. Ilyen és más hatékonyságnövelő módszerekkel a felére csökkentették a bűnesetek számát. A kormány közbiztonsági stratégiája is a láthatóbb rendőrség elvére épül. Emellett a Pintér Sándor vezette bűnüldözés a hangsúlyt a szabálysértésekért kiróható büntetések szigorítására és a fiatalok keményebb büntetésére helyezte eddig. „A nagyvárosokban dolgozó kereskedők visszajelzései alapján a szabálysértési törvény augusztusi módosítása óta 40 százalékkal csökkent a bolti lopások száma” – jelentette ki a belügyminiszter egy decem-

FOTÓK: KÖHÁLMY PÉTER

Roma területőrök

Miskolcon és Cegléden évek óta roma területőrök segítik a rend fenntartását a város legkritikusabbnak számító területein. Ózdon szintén romákkal működik a telepgondnoki rendszer az „Út a munkához” program részeként. A romatelepeken járőröző csapat megítélése pozitív: volt már rá példa, hogy egy gázolósos baleset kapcsán az egyik telepgondnok fellépésének köszönhetően nem került sor garázdaságra.

Alternatív vitarendezés

A közösség erősítésére helyezte a hangsúlyt a Foresee Kutatócsoport tavalyi három hónapos projektje is, amelyre Nagyborzsönyben került sor. A program során a helyi konfliktusok megoldásához az alternatív vitarendezésre építettek, kidolgozva egyúttal a helyi megelőzési intézményrendszer kereteit is. A sikerességet jelzi, hogy a projekt követendő gyakorlatként

beri rendezvényen. Finszter Géza kriminológus szerint azonban a sikerkommunikáció több szempontból is kétséges. „A történet tipikus esete annak, hogy az elveszett tárgyat ott keresik, ahová a zseblámpa világít, és nem ott, ahol elvesztették, így aztán nem is fogják soha megtalálni.” Finszter úgy látja, a szigorítások nem a kívánt célt érték el. Hiszen nem a kistelepüléseken a nemegyszer direkt kiskorúakat felbújtó bűnözőket kapják el, hanem éppen a nagyvárosi, erős biztonsági rendszerekkel dolgozó áruházakban elkövetett esetekért büntettek szigorúbban. Itt pedig feltehetően eddig is tetten érték a pár ezer forintos tételeket lenyúló tolvajokat, csak nem lehetett őket elzárással büntetni. A Belügyminisztérium sajtóosztályának reakciója sem vitatkozik a megállapítással. „Az eddigi adatok alapján megállapítható, hogy jellemzően a nagyáruházakban jelentkezik viszsztatartó erőként a gyors rendőri reagálás” – áll a lapunknak küldött válaszukban.

Az áruházi lopások visszaesése persze öröndetes; a kérdés csak az, hogy a szabálysértést elkövetők elzárásának lehetővé tételével nem fize-

Új utakon

Az utóbbi években több, a közbiztonság javítását célzó alternatív kezdeményezés is megjelent.

(best practice) bekerült a nemzetközi bűnmegelőzési központ 2010-es beszámolójába is. Egyes európai országokban, például Norvégiában már büntetés-végrehajtó intézményeken belül is megjelent az alternatív vitarendezés intézménye, itthon pedig tavaly ősszel zajlott le egy kísérleti projekt a balassagyarmati börtönben, uniós támogatással, szintén a kutatócsoport vezetésével.

Seriffrendszer

Polgár település 2009-ben rendeletet hozott arról, hogy átveszi a Svédországban működő modellt. A skandináv államban az

tűnk-e ezért túl nagy árat. Kerecsi Klára kriminológus szerint egyértelműen ez a helyzet. „Ezen szigorításoknak nincs hasznuk, ez általános vélemény a szakmán belül. Nem véletlenül egyéni képviselői indítványként nyújtották be azokat” – véli a szakember, arra utalva, hogy így meg lehetett úszni a szakmai egyeztetéseket. Rögtön el is mesél egy történetet, amikor egy 1400 forintos bolti lopásért 20 napos elzárásra ítélték egy fiatalkorút. „Napi 8 ezer forintba kerül az ellátása, és utána még a hazautazását is ki kellett

önkormányzatok gyakran foglalkoztatnak nyugdíjas rendőrt tanácsadóként, hogy segítse a helyi őrsparancsnok munkáját. A Tisza menti településen Ferenczi István nyugalmazott rendőrként két éve lett az ország első seriffje, ilyen minőségében apróbb lopásokkal, csendháborítással, szomszédvitákkal foglalkozik.

Egyedi kezdeményezések

Egészen sajátos alternatívát bemutató magányos hősök is akadnak, olyan egyedi kezdeményezéssel, amely túllépi a hagyományos munkaköri leírást. Tomis Károly zuglói körzeti megbízott tavaly tavasszal azzal került a figyelem középpontjába, hogy saját arcképét és szolgálati mobilszámát tüntette fel azokon a plakátokon, amelyeket a hozzá tartozó zuglói iskolákban, boltokban és lépcsőházakban helyezt el, hogy tudatosítsa a lakosokban: baj esetén mindig lehet rá számítani.

fizetni” – hívja fel a figyelmet az új szabály el-
lentmondásaira Kerecsi Klára. A minisztériumi adatok szerint tavaly augusztus óta „tulajdon elleni szabálysértés elkövetése miatt 1685 személy szabálysértési őrizetének elrendelésére került sor”, de ennek költségeit a tárcánál nem tartják számon.

REFORM NEM KÉSZÜL. Finszter Géza úgy véli, átfogó rendőrségi reformba akkor érdemes kezdeni, ha a testület akarja, a lakosság támogatja, és van hozzá pénz. Véleménye szerint most egyik sem áll rendelkezésre. A szakember a rossz szervezeti kultúra átalakítását érzi a rendőrség egyik legnagyobb kihívásának. Tény, hogy a parlament tavaly fogadta el azt a salátatörvényt (2010. évi CXLVII. törvény egyes rendészeti tárgyú és az azokkal összefüggő törvények módosításáról), amely lehetővé teszi a rendőrök belső ellenőrzésének kiszélesítését és az amúgy is erős belügyminiszter jogainak szélesítését. Igaz, Pintér Sándornak nincs könnyű dolga, ha látványos eredményeket akar elérni a rendőrség hatékonyságának javítása terén. Két beszédes statisztika jól mutatja, hogy a forráshiányon túl milyen alapvető kihívásokkal küzd a szervezet. E szerint a felvett újoncok érettségi átlaga nem éri el a közepet, miközben kevés a tapasztalt szakember: a 43 ezer rendőr közül a 200-at sem éri el az 50 évesnél idősebbek száma.

GALAMBOS MÁRTON

(Közreműködött Zsély Anna)

KERECSI KLÁRA, KRIMINOLÓGUS

„A szigorításoknak nincs hasznuk.”

